

ВНЕДРЯВАНЕ НА ДИГИТАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ И ИНОВАЦИИ В СЧЕТОВОДНАТА ПРАКТИКА – ВЪЗМОЖНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВИ

докт. Милена Миткова
МВБУ-Ботевград

Ключови думи:	Резюме
<p>Иновации</p> <p>Дигитализация</p> <p>Стратегическо управление</p> <p>Счетоводна дейност</p> <p>Поверителност на информацията</p> <p>JEL: M41, Q55, O33</p>	<p>Технологичният прогрес допринася за автоматизиране на много от рутинните задачи в областта на счетоводството, създавайки възможност за осъществяване на богат набор от дейности, в това число анализ на данни и задълбочаване на аналитичната и стратегическа роля на счетоводителите. Този процес изисква добри практики, обучение и ангажираност от страна на предприятията. В резултат на тези усилия счетоводството може да се превърне във важен стратегически инструмент за постигане на устойчивост в съвременния бизнес свят. Цел на настоящата разработка е да се проучат нагласите на управители и представители на счетоводния персонал на специализирани счетоводни предприятия относно прилагането на иновации в дейността им.</p>

1. Въведение

Иновациите представляват приложението на нов или значително подобрен продукт, услуга, процес, метод в бизнес практиката, в организацията или техните взаимоотношения с външната среда¹. В областта на счетоводството иновациите най-вече включват внедряването на нови технологии и методи за обработка и отчитане на финансова информация. Иновациите в счетоводството подобряват точността на финансовите отчети, намаляват рисковете от измами и грешки и улесняват вземането на стратегически решения. Те подпомагат предприятията да бъдат по-адаптивни към промените в бизнес средата и да постигнат по-голяма ефективност и конкурентоспособност. Основна цел на разработката е да се проучат нагласите на управители и представители на счетоводния персонал на специализирани счетоводни предприятия относно прилагането

¹ OECD (2005) Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data. Oslo Manual, Third Edition, p. 46.

на иновации в дейността им. *Обект* на изследването е счетоводният сектор и неговата способност да прилага иновации, дигитални технологии и нововъведения. *Предмет на проучването* са нагласите на управителите и представителите на счетоводния персонал от специализирани счетоводни предприятия по отношение на използването на иновации в счетоводството, както и факторите, които влияят на този процес. Възприетите *изследователски методи* са логическият, дедуктивният и сравнителният метод, както и методите на анализ и синтез. За целите на емпиричното изследване е използвано авторово анкетно проучване. За анализа на данните е използвана програмата Microsoft Office Excel 2016. За изследване на статистическите зависимости и проверка на хипотези е използван X^2 – критерий на Пирсън. Основни *изследователски задачи*, които си поставя авторът, са (1) да се идентифицират приоритетно използваните технологии в счетоводната дейност, за да се оцени неговата способност да прилага иновации, дигитални технологии и нововъведения; (2) да се очертаят основните предимства и рискове от дигитализацията в счетоводството; (3) да се проучи степента на дигитализация в счетоводни предприятия в България през последните 2 години.

2. Литературен обзор

2.1 Технологични решения в счетоводната дейност

В литературата се поддържа мнението, че счетоводителите осъществяват дейността си най-често чрез софтуерна счетоводна система и използват нови технологии, като преимуществено решенията в дейността им се свеждат до (но не само)²:

- технология за валидиране на електронни документи³;
- електронно фактуриране⁴;
- настолен счетоводен софтуер⁵;

---

² Виж например: Лазарова, В. (2020) Дигитализация в счетоводството, Авангард Прима, стр. 24; DAVERN, M., WEISNER, M., FRASER, M. (2019) TECHNOLOGY AND THE FUTURE OF THE PROFESSION, The University of Melbourne, ISBN 978-0-6482919-2-3; Chao-Hsien Chu and Cheng-Ping Shih (2018) The Impact of Enterprise Resource Planning Systems on Organizational Performance: The Mediating Role of Innovation, Journal of Engineering and Technology Management; Kamel, SH., Ismail, A. (2016) Cloud Accounting Adoption and the New Age Accountant: Exploring the Drivers and Barriers by Sherif Kamel and Ayman Ismail, International Journal of Accounting Information Systems; Mendlin, J., Weber, I. (2018) Robotic Process Automation: A Review and Explorative Analysis of Challenges, Business & Information Systems Engineering journal; Ramayah, Th., Chan, Ch. Yee (2016) The Use of Business Intelligence and Big Data Analytics in Enhancing Organizational Performance, Information Systems journal.

³ Лазарова, В. (2020) Дигитализация в счетоводството, Авангард Прима, стр. 77.

⁴ Пак там, стр. 78.

⁵ FLEDSBERG, K. (2019) Digitalization of the Accounting Industry, The influence of digitalization on the accountants' role and their self-understanding – An exploratory study based on 13 Norwegian accounting firms, <https://uia.brage.unit.no/uia-xmlui/bitstream/handle/11250/2624790/Duong%2C%20Diem%20Chi%20Thi%20og%20Fledsberg%2C%20Kristine.pdf?sequence=1> (последно посещение 17.10.2023 г.)

- системи за планиране на ресурсите на предприятието (ERP)⁶;
- облачни софтуерни системи⁷;
- роботизирана автоматизация на процесите (RPA)⁸;
- блокчейн технологии⁹;
- изкуствен интелект и анализ на данни (AI&DA)¹⁰;
- системи за електронно архивиране на документи¹¹.

Потенциалните въздействия на изброените технологии в счетоводната дейност е насочено най-вече към извършването на рутинни задачи по обработка и анализ на данни и в по-малка степен към тълкуване и вземане на решения, където човешка преценка и експертиза са приоритетни. Технологичните решения са допълнение към експертизата на счетоводителите и служат като инструмент за улесняване на професионалната им функция. Предвид развитието на дигитализацията и автоматизацията на дейности и процеси счетоводителите трябва непрекъснато да се адаптират към промените, предизвикани от технологиите, което предполага повишаване на аналитични умения и дигитални компетенции, но също следва да се отчитат ползите и рисковете от внедряването на едно или друго технологично решение.

2.2. Предимства и недостатъци на внедряването на иновации в счетоводната дейност

Цифровизацията и дигиталната трансформация на счетоводните дейности се характеризират с множество ползи пред традиционното счетоводство. Някои от основните предимствата, посочени от В. Лазарова, включват ефективност (бързина и автоматичност на операциите, намаляване на разходите и възможност за изпълнение на по-приоритетни задачи), гъвкавост при взаимодействието със счетоводния персонал, подобряване на процеса по вземане на решения, прозрачност, интегриране на счетоводно-финансовото управление в други бизнес операции, мобилност, екологичност, увеличаване на сигурността (чрез криптиране,

---

⁶ Пак там и McGaughey, R. E. & Gunasekaran, A. (2009) Enterprise Resource Planning (ERP): Past, Present and Future. In M. G. Hunter, Selected Readings on Strategic Information Systems (1 ed., pp. 359-371). New York, USA: Information Science Reference, pp. 360.

⁷ Boban, M., Stipić, V. (2020) Cloud Accounting – Security, Reliability and Propensity of Accounting Staff to Work in Cloud Accounting, Conference Paper, (PDF) Cloud Accounting – Security, Reliability and Propensity of Accounting Staff to Work in Cloud Accounting (researchgate.net) (последно посещение 17.10.2023г.)

⁸ DAVERN, M., WEISNER, M., FRASER, M. (2019) TECHNOLOGY AND THE FUTURE OF THE PROFESSION, The University of Melbourne, ISBN 978-0-6482919-2-3, pp. 6

⁹ Пак там, pp. 12

¹⁰ Пак там, pp. 18

¹¹ Лазарова, В. (2020) Дигитализация в счетоводството, Авангард Прима, стр. 80.

права за достъп и др.), предоставяне на точни отчети и данни в реално време¹².

Респективно интегрирането на нови технологии и иновации в счетоводството позволява на предприятията да генерират финансови отчети по-бързо и по-точно, подпомагат за по-доброто информирание при вземането на стратегически решения, повишаването на сигурността на данните и предотвратяването на манипулации с финансовите трансакции. Това намалява риска от измами и нелоялни практики. Подобреното управление на риска е важен аспект на иновациите в счетоводството. Това включва използването на сигурни методи за съхранение на финансови данни и системи за откриване на измами.

Schiavi, Momo, Maçada и Behr¹³ провеждат изследване, което разглежда иновациите в областта на счетоводството, с фокус върху използването на цифрови технологии и тяхното влияние върху бизнес моделите на бразилски счетоводни компании. Подчертава се, че процесът на цифрова трансформация на счетоводството предоставя възможности на предприятията да създават нови продукти и услуги, които да увеличат тяхната конкурентоспособност и да генерират пазарни печалби, чрез:

- използване на софтуери за счетоводство и финанси, които могат да автоматизират рутинни задачи като обработка на фактури, управление на данни и генериране на финансови отчети;
- внедряване на цифрови технологии, които позволяват на счетоводните предприятия да управляват и анализират големи количества данни и да предоставят персонализирани счетоводни услуги;
- създаване на нови продукти и услуги, които отговарят на нуждите на клиентите и включват разработка на онлайн платформи за счетоводство, предлагане на консултантски услуги за управление на данни или създаване на цифрови финансови инструменти за инвестиции;
- промени в бизнес моделите на счетоводните компании, които се приспособяват към новите възможности, предоставени от технологичните иновации.

Автоматизирането на рутинни операции и дигитализиране на счетоводните дейности като цяло предпоставят по-големи възможности за преразпределение на задачите и приоритизиране на аналитичната и стратегическата роля на счетоводителите. В този контекст системата за управленско счетоводство, използвайки финансови и нефинансови данни,

---

¹² Лазарова, В. (2020) Дигитализация в счетоводството, Авангард Прима, стр. 106 – 110.

¹³ Schiavi, G., Momo, F. da Silva, Maçada, A. и Behr, A. (2020) On the Path to Innovation: Analysis of Accounting Companies' Innovation Capabilities in Digital Technologies, Rev. Bras. Gest. Neg., São Paulo, v.22, n.2, p. 381 – 405.

спомага постигането на ключовите стратегически цели на организациите¹⁴. Въпреки това автоматизацията на операции и процеси чрез внедряване на нови технологии носи своите недостатъци и рискове, които следва да бъдат идентифицирани и управлявани. Някои от основните съображения, представени от Jabłoński и Ziębicki, се отнасят до:

- съответствието на изградената технологична инфраструктура с новоизбраните решения за автоматизация;
- достъпът и надзорът на автоматизираните процеси трябва да се управляват с цел предотвратяване и откриване на злоупотреби;
- погрешното приложение на автоматизираните роботизирани системи може да доведе до неточни или непълни финансови отчети, финансови преизчисления и увреждане на репутацията;
- неправилно проектирани автоматизирани решения водят до нарастване на грешките при обработката на данни;
- при липса на ефективни процедури за контрол се повишава оперативната неефективност;
- възможно несъответствие с нормативните изисквания, дължащи се на грешки и неточности, причинени от възприетите решения за автоматизация, което създава риск от глоби и санкции.¹⁵

Всяко технологично решение се характеризира с преимущества и недостатъци и е предпоставка за нарушение на сигурността и поверителността на информацията, както и на нормативните изисквания, регламентирани в националните и международни актове за защита на данните. Нарушенията са възможни по отношение на точността и пълнотата на данните¹⁶, злоупотреби по отношение на оторизация на достъпа до съхранени финансови и лични данни и възможност за разкриване на „чувствителна“ финансова или лична информация¹⁷.

На база предходното, въпреки многобройните ползи на дигитализацията в счетоводната дейност, следва да се отчитат слабостите на различните технологични решения и изборът да се основава на задълбочен анализ на предлаганите възможни софтуерни продукти. Това предполага повишаване на информационно-комуникационните знания и

---

¹⁴ Виж Pasch, T. (2019) Strategy and innovation: the mediating role of management accountants and management accounting systems' use", Journal of Management Control, vol. 30, pp. 213 – 246.

¹⁵ Jabłoński, M., Ziębicki, B. (2019) BENEFITS AND THREATS OF ACCOUNTING PROCESSES AUTOMATION. Organizacja i Kierowanie 4:31-42, pp. 39.

¹⁶ DAVERN, M., WEISNER, M., FRASER, M. (2019) TECHNOLOGY AND THE FUTURE OF THE PROFESSION, The University of Melbourne.

¹⁷ Пак там.

умения на счетоводителите, защото ролята на счетоводителя предполага по-широк набор от умения¹⁸.

3. Методология на изследването и авторови хипотези

От направения литературен обзор допускаме, че академичната общност приема дигитализацията, автоматизацията и иновациите в счетоводната дейност за основополагащи фактори за нарастване на бързината и ефективността при обработката на данни и се очаква нарастването на инвестициите в тази посока да има положителен ефект върху конкурентоспособността на предприятията. Отразените възможни рискове от въвеждането на едно или друго технологично решение не отчитат влиянието на специфични фактори като големина на предприятието, ИКТ компетенциите на персонала и други, които имат отношение към внедряване на нововъведения в организациите. В съответствие с литературния обзор и анализа категорията на специализираните счетоводни предприятия в България не се приема за доминиращ фактор за внедряване на иновации и нови технологични решения. Този аспект представлява важна хипотеза, която трябва да бъде проверена и доказана на база на емпирични данни. Причините, забавящи дигиталната трансформация в счетоводните предприятия, могат да зависят от длъжността на лицата, които участват в този процес. Проверяването на тези хипотези може да предостави полезни заключения за счетоводителите и специалистите в областта на дигитализацията. Ревизирането на настоящото състояние на дигиталната трансформация в счетоводните предприятия в България и възгледите на представителите и служителите на тези специализирани организации за бариерите пред цифровизацията в тяхната дейност спомага за идентифициране и разбиране на техните иновационни способности и практики.

Авторът изготвя онлайн анкетно проучване, в което са взели участие 212 респондента, като подборът е направен на случаен принцип по метода на отзовалите се. Анкетното проучване е осъществено онлайн през периода 11.10.2023 – 19.10.2023 г. Целевата група са счетоводители, представляващи счетоводни предприятия, управители на счетоводни предприятия, които са счетоводители по професия и извършват счетоводна дейност, оперативни счетоводители и наети лица в счетоводните предприятия, които осъществяват дейност, свързана с ТРЗ и администриране и управление на човешки ресурси. С оглед гарантиране на достоверността на отговорите проведените анкети са онлайн, индивидуални и анонимни. За анализа на данните е използвана програмата Microsoft Office Excel 2016.

---

¹⁸ International Conference on Strategic Innovative Marketing, IC-SIM 2014, September 1-4, 2014, IT Competences for Professional Accountants. A Review, Vyron Damasiotis et al. / Procedia - Social and Behavioral Sciences 175 (2015) 537 – 545, pp. 541.

Въпросите в анкетната карта могат да се обединят в три основни групи. Първата група въпроси имат информативен характер и спомагат за създаване на профил на респондента и са насочени към категоризацията на счетоводните предприятия и длъжността, която изпълняват респондентите в тези организации. Втората група въпроси имат за цел да определят дали предприятието е въвело иновации и от какъв вид са те. Трета група въпроси разучават възгледите за причините на бавния темп за внедряване на новите технологии в счетоводната дейност и необходимостта от обучение за придобиване на дигитални (цифрови) компетентности и/или ИКТ в счетоводната дейност.

4. Резултати от изследването

Събраните данни от анкетното проучване представят профила на респондентите, като с най-голям дял са лица, представляващи микропредприятия, в които същите са назначени или са управители на организации, предлагащи счетоводни услуги (виж Приложение 1, таблица 1).

По отношение на внедряването на иновации през последните 2 г. над половината от анкетираните лица (68.9%) посочват, че не са внедрявали иновации в дейността си за този период. Въпреки това всички анкетирани лица използват софтуер за обработка на данни, като най-голям дял от респондентите употребяват счетоводен или TP3 софтуер, инсталиран на настолен компютър или лаптоп (88.2%) и едва 21.7% са клиенти на облачни софтуерни решения. Проучването установява, че счетоводните приложения за автоматизацията на роботизирани процеси (RPA), изкуствен интелект и анализ на данни (AI&DA), системи за планиране на ресурсите (ERP) и OCR софтуери имат минимално приложение в счетоводната дейност на целевата група, а блокчейн технологиите не са разпознаваеми.

От така предствените данни се прави проверка на статистически значима връзка между големината на предприятието и това дали е внедрявало иновации през последните 2 г. (Виж Приложение 1, Таблица 2) Резултатите при определено ниво на значимост от 5% показват, че не съществува статистически значима връзка между големината на предприятието и внедряването от тях на иновации. (Виж Приложение 1, Таблица 3)

Сред основните причини за забавянето на внедряването на нови цифрови решения в счетоводните дейности респондентите посочват липсата на достатъчно дигитални и ИКТ умения и компетенции (53% от респондентите) и недоверие в качеството на предлаганите софтуерни и хардуерни продукти (50% от респондентите). За управляващите предприятията най-вече качеството на технологичните решения е пречка за нововъведения (над 49% от тях посочват този фактор като една от предпоставките), след което липсата на компетентност на персонала (над 48%), докато за оперативните счетоводители най-съществен фактор е

финансирането (около 68%). При ТРЗ специалистите тенденцията е подобна и те определят финансовите средства като най-съществена бариера за въвеждане на нови технологични решения (над 58%). От предствените данни се прави проверка на статистически значима връзка за причините за бавния темп на внедряване на нови технологии и длъжността на лицето чрез използване на X^2 критерий на Пирсън. Анализът показва статистически значима връзка между посочените от респондентите причини за забавяне на нововъведенията и тяхната длъжност в предприятието. (Виж Приложение 1, Таблица 4)

Обобщено, дигитализацията, автоматизацията на процеси в българските счетоводни предприятия, обект на анализ, е на ниско равнище, като за внедряването на нови технологии са необходими ресурси, които текущо предприятията не могат или не желаят да заделят. В допълнение са необходими подходящи обучения, за да могат счетоводителите да се адаптират към променящия се свят на технологично развитие, да се повиши ефективността и намаляване на риска от грешка, да са възможни икономии на разходи (например за труд), повишаване на качеството в основните процеси и при вземането на решения и изпълнението в по-голяма степен на стратегически и аналитични роли.

5. Дискусия

Направеният анализ на литературата и емпиричното изследване отразяват полезни заключения и открития, които имат ключово значение за разбирането на влиянието на иновациите в счетоводството и потенциалните бариери пред тяхното внедряване. Изследването показва, че големината на предприятието не е фактор, влияещ на решението за внедряване на иновации, в съответствие с предположенията, изведени от литературния обзор и анализа на настоящото състояние на дигиталната трансформация в счетоводните предприятия. Този аспект подчертава, че дори малките предприятия и микропредприятията могат да се възползват от иновациите и да ги внедрят успешно, ако са налице подходящи фактори и мотивация. Този резултат може да се обясни с гъвкавост и адаптивност на малките предприятия и микропредприятията въпреки ограничените ресурси във внедряването на иновации. Въпреки това нашето изследване ясно показва влиянието на длъжността на лицата върху причините, които се изтъкват като бариери пред внедряването на иновации. Този аспект открива потенциални различия в структурата на мотивация и интереси между различните служители и управители в счетоводните предприятия. Съществуващите бариери пред иновациите могат да бъдат свързани със специфични фактори като начините за осигуряване на данните, защита на информацията и съответствие със законодателството, които подчертават сложната и многопластова природа на внедряването на иновации в счетоводството. Изследването не предоставя информация дали ръководителите и управителите проявяват по-голям интерес към

стратегическите предимства на иновациите или дали оперативният персонал се съсредоточава повече върху предизвикателствата и трудностите, които са свързани с тяхното внедряване. Също така настоящата разработка не проучва в дълбочина въпроса за ролята на финансовите ресурси и бюджетите, налични за внедряване на иновации. Този аспект може да бъде обект на бъдещи проучвания, тъй като финансовите ограничения и наличието на средства могат да се окажат решаващи за успешното внедряване на нови технологии и практики в счетоводството.

6. Заключение

Внедряването на иновации и нови технологии в счетоводството има значително влияние върху стратегическото вземане на решения и управлението на предприятието. Този процес изисква добри практики, обучение и ангажираност. В резултат на тези усилия счетоводството може да се превърне във важен стратегически инструмент за постигане на устойчивост в съвременния бизнес свят. Технологичните решения в счетоводната дейност създават възможности за подобрене на ефективността, точността и управлението на риска в организациите. Счетоводната информация предоставя ценни данни за финансовото състояние на организацията и яснота относно настоящите и бъдещи предизвикателства. От съществена важност е, че счетоводителите използват съвременни инструменти и технологии, за да преобразуват данните във висококачествена информация, която може да подпомогне мениджърския екип. Примерите включват използването на изкуствен интелект, електронен обмен на информация, облачни решения и аналитични софтуерни платформи, за да се анализират данните и да се изготвят доклади, които предоставят ценни насоки за ръководителите. Дигитализацията и автоматизацията спомагат подобряването на вземане на решения чрез използване на по-добри инструменти за анализ и прогнозиране, по-голяма прозрачност и отчитане на финансовите и нефинансови аспекти на дейността, по-добра интеграция на стратегията и изпълнението и подкрепа за устойчивостта на компаниите. Въпреки това българските счетоводни предприятия имат необходимост от финансиране, създаване на подходящи и надеждни програмни продукти и софтуери, както и обучение за повишаване на ИКТ уменията и компетенции. Не на последно място следва да се извършва задълбочен анализ на ползите и рисковете за поверителността на информацията от всяко избрано технологично решение, за да може дигитализацията на счетоводните дейности да защитава сигурността на информацията.

Библиографска справка:

- 1) Лазарова, В. (2020) *Дигитализация в счетоводството*, Авангард Прима.
- 2) Boban, M., Stipić, V. (2020) *Cloud Accounting – Security, Reliability and Propensity of Accounting Staff to Work in Cloud Accounting*, Conference Paper.
- 3) Chao-Hsien Chu and Cheng-Ping Shih. (2018) *The Impact of Enterprise Resource Planning Systems on Organizational Performance: The Mediating Role of Innovation*, *Journal of Engineering and Technology Management*
- 4) DAVERN, M., WEISNER, M., FRASER, M. (2019) *TECHNOLOGY AND THE FUTURE OF THE PROFESSION*, *The University of Melbourne*.
- 5) FLEDSBERG, K. (2019) *Digitalization of the Accounting Industry, The influence of digitalization on the accountants' role and their self-understanding – An exploratory study based on 13 Norwegian accounting firms*
- 6) Friedman, Th. (2012) *The Lexus and the Olive Tree: Understanding Globalization*.
- 7) Jabłoński, M., Ziębicki, B. (2019) *BENEFITS AND THREATS OF ACCOUNTING PROCESSES AUTOMATION*. *Organizacja i Kierowanie* 4:31-42.
- 8) *International Conference on Strategic Innovative Marketing, IC-SIM 2014, September 1-4, 2014, IT Competences for Professional Accountants. A Review*, Vyron Damasiotis et al./*Procedia – Social and Behavioral Sciences* 175 (2015) 537 – 545
- 9) Kamel, SH., Ismail A. (2016) *Cloud Accounting Adoption and the New Age Accountant: Exploring the Drivers and Barriers* by Sherif Kamel and Ayman Ismail, *International Journal of Accounting Information Systems*.
- 10) McGaughey, R. E. & Gunasekaran, A. (2009) *Enterprise Resource Planning (ERP): Past, Present and Future*. In M. G. Hunter, *Selected Readings on Strategic Information Systems*, *Information Science Reference*, 1 ed., pp. 359 – 371.
- 11) Mendlin, J., Weber, I. (2018) *Robotic Process Automation: A Review and Explorative Analysis of Challenges*, *Business & Information Systems Engineering journal*.
- 12) OECD (2005) *Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data. Oslo Manual, Third Edition*, *European Communities*.
- 13) Pasch, T. (2019) *Strategy and innovation: the mediating role of management accountants and management accounting systems' use*, *Journal of Management Control* 30:213–246.

- 14) Ramayah, Th., Chan, Ch. Yee. (2016) *The Use of Business Intelligence and Big Data Analytics in Enhancing Organizational Performance*, *Information Systems journal*.
- 15) Schiavi, G., Momo, F. da Silva, Maçada, A. u Behr, A. (2020) *On the Path to Innovation: Analysis of Accounting Companies' Innovation Capabilities in Digital Technologies*, *Rev. Bras. Gest. Neg.*, São Paulo, v.22, n.2, p. 381 – 405.

IMPLEMENTATION OF DIGITAL TOOLS AND INNOVATIONS IN ACCOUNTING PRACTICE – OPPORTUNITIES AND PROSPECTS

Milena Mitkova, PhD student

International Business School Botevgrad, Bulgaria

E-mail: bgaccountant.mail@abv.bg

Keywords:	Summary
<p><i>Innovations</i></p> <p><i>Digitalization</i></p> <p><i>Strategic management</i></p> <p><i>Accounting activity</i></p> <p><i>Information confidentiality</i></p> <p><i>JEL: M41, Q55, O33</i></p>	<p><i>Technological progress contributes to the automation of many routine tasks in the field of accounting, creating opportunities for a wide range of activities, including data analysis and deepening the analytical and strategic role of accountants. This process requires best practices, training, and commitment. As a result of these efforts, accounting can become a crucial strategic tool for achieving success and sustainability in the modern business world. The aim of this study is to examine the attitudes of managers and representatives of accounting personnel in specialized accounting firms regarding the implementation of innovations in their activities.</i></p>

Приложение 1

Таблица 1: Вид предприятие, което респондентите представляват, съгласно чл. 3 от Закона за малките и средни предприятия (бр.) и длъжност

Микропредприятия - бр.	
Управител	106
Главен счетоводител	37
Оперативен счетоводител	22
ТРЗ специалист	8
Общо респонденти:	173
Малко предприятие - бр.	
Управител	6
Главен счетоводител	13
Оперативен счетоводител	1
ТРЗ специалист	4
Общо респонденти:	24
Средно предприятие - бр	
Управител	1
Главен счетоводител	7
Оперативен счетоводител	2
ТРЗ специалист	5
Общо респонденти:	15

Източник: автори изчисления

Таблица 2: Отговори на въпроса дали са внедрявани иновации през последните 2 г. от предприятията

Големина на предприятието	Внедрявали иновации (ДА)	Внедрявали иновации (НЕ)	Брой респонденти
Малко	5	19	24
Микро	54	119	173
Средно	7	8	15
Общо:	66	146	212

Източник: авторски изчисления

Таблица 3: Статистически зависимости между големина на предприятието и внедряване на иновации през последните 2 г.

Variable	df	Level of Significance (α)	Pearson Chi-Square Value	P-Value	F-Value
Type of Enterprise	2	0.05	2,90	0,23457029	0.5158

n=212

Таблица 4: Статистически зависимости между причините за бавния темп на внедряване на нови технологии и длъжността на лицето

Variable	df	Level of Significance (α)	Pearson Chi-Square Value	P-Value	F-Value
Position of the person	69	0.05	74.47	0.30	1.088

n=212